

Zasebnost na internetu, 1. del

Matej Kovačič,
<http://www.ljudmila.org/matej>

DRUŽBA NADZORA

- Identifikacija dohodnih klicev.
- Določanje lokacije mobilnih telefonov in lokalizacija storitev.
- Identifikacijske in pametne kartice.
- Biometrija (letališča, Tampa na Floridi, Virginia Beach).
- Dostopnost miniaturnih naprav za audio in video snemanje, CCTV in algoritmični nadzor (slika).
- Satelitski nadzor in GIS baze.
- Prisluskovanje preko telekomunikacijskega omrežja ("prijazno prisluskovanje").
- Prestrezanje elektronskih sporočil in ECHELON.

VIDEO NADZOR

Netscape - [COMPASS CAMERA MAIN PAGE]

File Edit View Go Bookmarks Options Directory Window Help

Back Forward Home Reload Images Open Print Find Stop

NetSite: <http://www.mto.gov.on.ca/english/traveller/compass/camera/cammain.htm>

What's New? What's Cool? Destinations Net Search People Software

ONTARIO
MINISTRY OF TRANSPORTATION

Highway 401 Cameras

QEW Mississauga Cameras

QEW Burlington Cameras

COMPASS Homepage

Which way is the camera facing?

Traffic Web Camera

This camera is located on the SOUTH side of hwy 401 near Healy Sub. Station.

08:57 HOLD HWY 401E 08-22-98 08:28:31

ETOBICOKE NORTH YORK SCARBOROUGH

Sheppard Ave

Downsview

401

404

403

402

401

400

399

398

397

396

395

394

393

392

391

390

389

388

387

386

385

384

383

382

381

380

379

378

377

376

375

374

373

372

371

370

369

368

367

366

365

364

363

362

361

360

359

358

357

356

355

354

353

352

351

350

349

348

347

346

345

344

343

342

341

340

339

338

337

336

335

334

333

332

331

330

329

328

327

326

325

324

323

322

321

320

319

318

317

316

315

314

313

312

311

310

309

308

307

306

305

304

303

302

301

300

299

298

297

296

295

294

293

292

291

290

289

288

287

286

285

284

283

282

281

280

279

278

277

276

275

274

273

272

271

270

269

268

267

266

265

264

263

262

261

260

259

258

257

256

255

254

253

252

251

250

249

248

247

246

245

244

243

242

241

240

239

238

237

236

235

234

233

232

231

230

229

228

227

226

225

224

223

222

221

220

219

218

217

216

215

214

213

212

211

210

209

208

207

206

205

204

203

202

201

200

199

198

197

196

195

194

193

192

191

190

189

188

187

186

185

184

183

182

181

180

179

178

177

176

175

174

173

172

171

170

169

168

167

166

165

164

163

162

161

160

159

158

157

156

155

154

153

152

151

150

149

148

147

146

145

144

143

142

141

140

139

138

137

136

135

134

133

132

131

130

129

128

127

126

125

124

123

122

121

120

119

118

117

116

115

114

113

112

111

110

109

108

107

106

105

104

103

102

101

100

99

98

97

96

95

94

93

92

91

90

89

88

87

86

85

84

83

82

81

80

79

78

77

76

75

74

73

72

71

70

69

68

67

66

65

64

63

62

61

60

59

58

57

56

55

54

53

52

51

50

49

48

47

46

45

44

43

42

41

40

39

38

37

36

35

34

33

32

31

30

29

28

27

26

25

24

23

22

21

20

19

18

17

16

15

14

13

12

11

10

9

8

7

6

5

4

3

2

1

0

Document: Done

Interaktivni zemljevid avtoceste "Highway 401" v Kanadi.
S klikom na zemljevid se uporabnik priklopi na video kamero.

SATELITSKI NADZOR

Rakitna, 14. maja 1992. Posnetek ruskega vohunskega satelita iz višine 230 km.

SATELITSKI NADZOR

 AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE

Interaktivni naravovarstveni atlas

Navodila za uporabo | Pogoji uporabe | Vizitka

izberi tematski sklop **Topografski načrti** sloji/legenda opis

 detajlni način

iskanje lokacije

občina
LJUBLJANA

ulica, hišna številka
Kersnikova 4

zemljepisno ime

koordinata y, x

 (c) MOP-ARSO; vir podatkov: MOP-GURS (podatki so informativni)

0 101 m y=461829.1 x=101334.3

ulica in hišna številka, občina = LJUBLJANA
KERSNIKOVA ULICA 4

© MOP-ARSO; čas izpisa: 7. maj 2003 14:10:45 (podatki so informativni)

<http://212.103.140.243/nvatlas/ewmap.asp>

TEORIJE NADZORA

- Nadzor kot nekaj pozitivnega: visoka stopnja družbene organizacije predpostavlja neko vrsto kontrole oziroma nadzora.
- Življenje v večji skupnosti za sabo potegne disciplino v organizaciji in samokontrolo.

TEORIJE NADZORA

- Marx in Weber sta nadzor obravnavala kot sredstvo kontrole.
- Marx je nadzor obravnaval iz vidika boja med delom in kapitalom; govori o zagotavljanju poslušnosti in discipliniranju delavcev. Z nadzorom kapitalistični manager delavce sili k povečanju produkcije.
- Weber je nadzor povezoval z organizacijo in učinkovitostjo birokracije.

TEORIJE NADZORA

- Michel Foucault pravi, da so moderne družbe razvile sredstva discipliniranja. Ker so v njih vedno prisotne tehnike in strategije moči, jih Foucault imenuje tudi 'disciplinske družbe'. Cilj discipline je "izdelati podrejena in izurjena telesa, 'krotka' telesa".
- Foucault trdi da disciplinski mehanizmi, ki so jih razvile moderne družbe, subtilno in posredno vsiljujejo normativno delovanje posameznikov in ker se za discipliniranje posameznikov uporablja nadzor, je po Foucaultu le-ta sredstvo podrejanja.

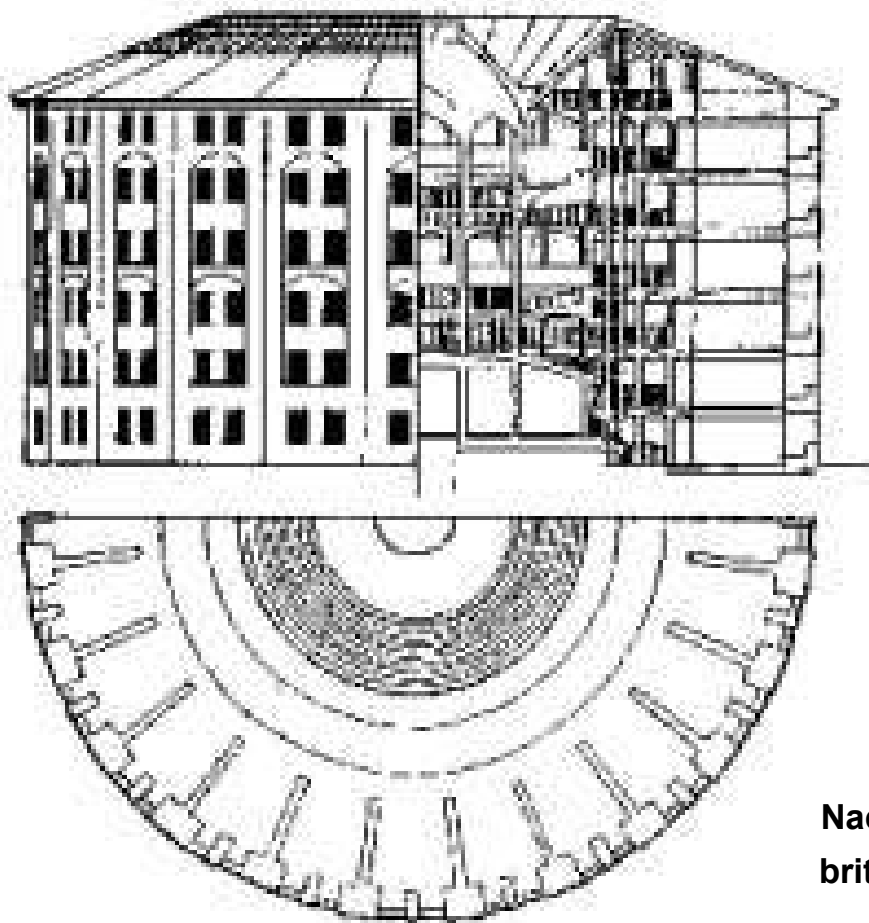

TEORIJE NADZORA

- Modelu načrta zapora Panoptikon, ki je britanski vladi leta 1791 predstavil Jeremy Bentham. Glavni učinek Panoptikona je nadzor, ki se vzdržuje s pomočjo stalnega občutka, da zapornike opazujejo nevidne oči. Bistvena je nevidnost opazovalcev, kar pri zapornikih povzroči negotovost s tem pa se sproži vzpostavitev mehanizmov samonadzora.

NAČRT ZAPORA PANOPTIKON

**Načrt zapora Panopticon, ki ga je leta 1791
britanski vladi predstavil Jeremy Bentham.**

TEORIJE NADZORA

- Po tem pogledu moč ni posest, pač pa strategija. Pri panoptičnem učinku nadzora gre torej predvsem za to, da se z uporabo negotovosti doseže prostovoljno podrejanje posameznikov. Opazovanje mora biti zato nesimetrično, oziroma hierarhično.
- "Bedast despot lahko prisiljuje sužnje z železnimi verigami, toda pravi politik jih precej krepkeje zveže z verigo njihovih lastnih idej; na trdno raven razuma pripne prvi konec; ta vez je toliko bolj trdna, ker ne poznamo njene teksture in ker mislimo, da je naše delo..."
- ...na mehkih vlaknih možganov pa stoji neomajen temelj najtrdnejših cesarstev."
- (J. M. Servan v Foucault, 1984: 102).

DRUŽBA NADZORA

- V zgodovini se je nadzor začel z namenom vzpostavitve pregleda in reda, s tem pa posledično zaradi utrjevanja moči.
- Nadzor je tesno povezan z dojemanjem časa v moderni družbi, delovne rutine v modernih družbah so vezane na uro, ura zato postane sredstvo nadzora.
- V sodobni družbi je nadzorovanje sredstvo socialne kontrole in hkrati sredstvo za zagotavljanje pravic socialne participacije.

DRUŽBA NADZORA

- Sistematičen in množičen nadzor, kot ga poznamo danes, se je pojavil šele v današnjem času s pojavom in rastjo vojaške organizacije, industrijskih mest, vladne administracije ter kapitalističnega podjetništva. Primer Hollerithovega stroja.
- Povezanost nadzora z organizacijo.
- Revolucija nadzora od konca 19. stoletja in “družba nadzora”, pomen tehnologije.

DRUŽBA NADZORA

- Nadzor v sferi administracije.
- Politični nadzor (9-11).
- Potrošniško nadzorovanje (problem diskriminacije, modeli dinamičnega določanja cen).
- Nadzor na delovnem mestu (interes tretjih oseb!).
- "Hekerji" (krekerji, skriptarji; navadno ne zaradi finančnih koristi pač pa bolj za zabavo, samodokazovanje in zaradi vandalizma).

NADZOR IN TEHNOLOGIJA

- Računalniki se danes pojavljajo kot centralno vprašanje nadzora.
- Računalniki pomenijo kvalitativno spremembo v naravi opazovanja:
 - omogočajo povezovanje formalno ločenih nadzornih sistemov (s pomočjo decentraliziranega povezovanja prek telekomunikacijskih sredstev);
 - imajo zmožnost shranjevanja oziroma arhiviranja podatkov;
- Dva nevarna trenda v razvoju nadzorovalnih sistemov (Rule):
 - posamezniki s svojimi dejanji sprožajo te sisteme,
 - ti sistemi se z informacijami hranijo sami.
- Elektronska sled (transakcijski podatki) in povezovanje teh podatkov. Izkopavanje podatkov (data mining, chaid modeli, AI sistemi za grobo presejalno analizo), profiliranje.

ZASEBNOST

- Zasebnost je večdimenzionalen pojem:
 - **prostorska zasebnost** (Teritorialno varstvo zasebnosti → načelo razumno pričakovane zasebnosti. Virtualni prostor)
 - **zasebnost osebnosti** (Svoboda misli, opredelitve, izražanja),
 - **zasebnost komunikacij** (Občila se razlaga zelo splošno, ne glede na medij. Prometni podatki).
 - **informacijska zasebnost** (Možnost posameznika, da obdrži podatke in informacije o sebi. Zbirajo se samo podatki, ki so nujno potrebni za dosego namena, posameznik mora biti z zbiranjem in namenom zbiranja seznanjen oz. se mora strinjati, določen mora biti čas zbiranja, inšpekcijski nadzor, transparentnost uporabe...),
- V informacijski družbi sta najbolj na udaru informacijska zasebnost in zasebnost komunikacij.

ZASEBNOST

- Po poročilu Privacy & Human Rights 1999 zasebnost ogrožajo trije pomembni trendi:
 - **globalizacija** (odstranjuje geografske omejitve pri pretoku podatkov),
 - **konvergenca med tehnologijami** (le-te so med seboj čedalje bolj povezljive in interoperabilne) ter
 - **multimedialnost** (podatki v določeni obliki se hitro lahko pretvorijo v drugo obliko).
- Pravica do zasebnosti (meja do katere družba lahko vdre v posameznikove zadeve);
- Zakonsko varstvo zasebnosti:
 - EU spodbuja model vzpostavitve sistema krovne zakonodaje,
 - ZDA, Japonska in Singapur pa imajo model področnih zakonov ter samoregulacijo v smislu sprejema ustreznih praks (ang. *codes of practice*) -> zaposleni v ZDA so zato v bistveno slabšem glede zasebnosti na delovnem mestu.